

косметологии и эстетической медицины целесообразными являются дальнейшие наблюдения и фиксация изменений в терминосистеме указанных отраслей.

Ключевые слова: неологизация, лексика, термин, лексическая инновация, неологизм, способы словообразования.

Boyko Iryna. Main Ways of the Formation of Terminological Neologisms in Aesthetic Medicine and Cosmetology. The article is devoted to the insufficiently considered problem of forming neologisms in the field of aesthetic medicine and cosmetology. The relevance of the topic arises from the need to study the process of neologisation of the English terminology of aesthetic medicine and cosmetology in order to identify the ways of creating new terms. To find the most adequate definition of “neologism”, the analysis of lexicographical sources has been performed. The factors influencing the formation of English neologisms in the fields of aesthetic medicine and cosmetology have been identified, and the process of neologisation in these areas at the present stage has been outlined. The main tendencies in the development of the English term system of aesthetic medicine and cosmetology have been revealed, and the ways of creating neologisms have been discussed. It is shown that the analyzed lexical innovations possess a wide thematic range. Most of them are created morphologically, proving that this is the most productive way. In order to reveal other structural and semantic features of the English lexical innovations in the terminology of cosmetology and aesthetic medicine, further observations and identification of changes in the terminological system of these fields are needed.

Key words: neologisation, lexis, term, lexical innovation, neologism, word formation.

Стаття надійшла до редколегії
10.03.2016 р.

УДК 81'373.421+616.33+811.112.2

Наталія Бондар

Типологія синонімічних відношень термінів гастроентерології в німецькій мові

У статті розглянуто явище синонімії в терміносистемі гастроентерології сучасної німецької мови. У германістиці фахову мову цієї галузі досліджено вперше. Ідентифіковано поняття терміна-синоніма. Проаналізовано причини виникнення паралельних найменувань у галузі гастроентерології. Терміни об'єднано в синонімічні ряди на основі спільності позначуваного поняття, виокремлено критерії для визначення типів синонімічних зв'язків між ними. Відношенням синонімії в німецькомовній гастроентерологічній термінології пов'язані найменування різного ступеня фаховості, терміни-дублети, лексичні одиниці різної структури, застарілі та сучасні найменування, а також терміни з компонентами-епонімами. Проаналізовано також явище синонімії на рівні формальної варіантності термінологічних одиниць. На прикладі фахової мови гастроентерології доведено, що паралельне вживання різних найменувань для позначення одного спеціалізованого поняття є закономірним явищем у німецькомовній медицині. Визначено перспективи подальших досліджень лексико-семантичної організації терміносистеми гастроентерології в німецькій мові.

Ключові слова: терміни-синоніми, синонімічний ряд, технічні терміни, тривіальні назви, дублети, терміни-гібриди, структурні синоніми, формальні варіанти.

Постановка наукової проблеми та її значення. Синонімія в термінології довгий час залишалася поза увагою мовознавців, оскільки вважалася явищем небажаним. Вимоги лінгвістів стосовно ідеального терміна передбачали його однозначність, короткість, емоційну нейтральність, відсутність синонімії та незалежність від контексту [6, 19]. Теза Е. Вюстера про те, що одному поняттю повинен відповідати один термін і навпаки, довго не втрачала своєї актуальності [19, с. 91]. Однак поява нових напрямів термінологічного дослідження й різноаспектне вивчення терміносистем підтверджували природність та неминучість синонімічних відношень між спеціальними назвами, оскільки фахові мови як складники живої загальнонаціональної мови розвиваються й функціонують за її законами. Сьогодні деякі термінологи дотримуються думки, що надмірне прагнення до стандартизації та нормування фахового вокабуляру може певною мірою гальмувати науковий прогрес [11, с. 42].

Аналіз досліджень цієї проблеми. Теоретичні та практичні дослідження останніх років засвідчують розмаїття синонімічних найменувань для позначення процесів і явищ в економіці, юриспруденції,

екології, будівництві. Актуальність цієї роботи зумовлена науковим доробком вітчизняних і зарубіжних лінгвістів у галузі медичної термінології. Німецьку фахову мову медицини в різних аспектах вивчали Г. Ліперт, І. Візе, Т. Іклер, В. М. Турчин, Е. А. Федіна. Науковці вказують на значний обсяг термінів-синонімів як характерну ознаку лексико-семантичної організації медичної мови загалом, що зумовлено історичним розвитком медицини як однієї з найстаріших наук [13, 18], але в різних її галузях частка синонімічних найменувань не є однаковою. Німецькомовна гастроентерологічна термінологія ще не була об'єктом окремого вивчення на лексико-семантичному рівні, що визначає новизну цієї розвідки.

Мета статті – комплексний аналіз синонімічних відношень у терміносистемі гастроентерології сучасної німецької мови.

Завдання нашого дослідження:

– виокремити терміни-синоніми в межах аналізованого шару медичних найменувань, об'єднавши їх у синонімічні ряди;

– визначити причини синонімії в мові гастроентерології;

– проаналізувати основні типи синонімічних відношень між термінами досліджуваної галузі, виявити їхні особливості.

Роботу виконано на матеріалі спеціалізованих фахових словників, німецьких наукових і науково-популярних медичних текстів.

Виклад основного матеріалу й обґрунтування отриманих результатів дослідження. Для початку ідентифікуємо поняття терміна-синоніма. Потрібно зазначити, що визначення синонімії в загальнолітературній і фахових мовах дещо відрізняються. У галузі термінології вчені розглядають синонімічні найменування як дублети, абсолютні синоніми, термінологічні варіанти. І. М. Кочан уважає синонімами «терміни зі спільним денотатом, але різною формою вираження, що мають тотожні або майже тотожні значення» [5, с. 14]. Деякі лінгвісти співвідносять синонімію із загальнолітературною мовою, а в термінології розглядають явище дублетності [2, 6]. М. В. Вакуленко диференціює в межах терміносистеми формальну (як прояв різноманітності мовних засобів) та змістову синонімію, що відображає різні аспекти певного явища [1, с. 86]. Більшість науковців зазначають, що термінологічним синонімам притаманні такі особливості: експресивна нейтральність, паралельне вживання запозичених і національних лексем, функціональні відмінності в межах наукового стилю, синонімія різних структурних рівнів як прояв потреби в мовній економії.

У нашому дослідженні під термінами-синонімами розуміємо слова та словосполучення різного плану вираження, які тотожні за змістом, співвідносяться з одним і тим самим денотатом, але можуть мати смислові відмінності на поняттєвому рівні, відрізнятися за структурою, джерелами походження, семантикою складових компонентів і специфікою вживання.

У проекції на медичну термінологію лінгвістичний термін «синонім» ми використовуємо для позначення явища синонімії загалом з урахуванням усіх форм її прояву.

Різновидом термінів-синонімів є дублети, або так звана «подвійна термінологія» (*Doppelterminologie*), яка притаманна саме німецькій науковій мові [17, с. 129]. Дублети – це міжмовні терміни-синоніми, які тотожні на предметно-понятійному рівні, але відрізняються джерелами походження лексем та особливостями вживання. У досліджуваній нами галузі такий вид синонімії простежено між латино-грецькими термінами та їх німецькими еквівалентами: *Abdomen* – *Bauch*, *Duodenum* – *Zwölffingerdarm*, *Ösophagus* – *Speiseröhre*, *Aerophagie* – *Luftschlucken*, *Cholelith* – *Gallenstein*, *Kolon* – *Dickdarm*. Паралельне функціонування дублетів зумовлено тривалим історичним розвитком медицини як науки й галузі гастроентерології зокрема.

Поряд із класичними й національними лексемами термінологічний фонд досліджуваної галузі представлений словами арабського, французького та англійського походження, які поповнювали терміносистему в різні періоди її розвитку. Частина їх функціонує як паралельні назви одного й того самого медичного поняття.

Окрім різних, історично обумовлених джерел походження номінативних одиниць, виділяємо також інші чинники синонімії:

1) функціонування термінів-епонімів як первинних найменувань фахових понять, поряд із якими в процесі подальших наукових досліджень виникають синонімічні термінологічні одиниці, що розкривають суть та ознаки відповідного медичного явища;

2) різні підходи вчених-медиків до вибору мотивуючої ознаки при найменуванні певного фахового поняття, що залежить від рівня наукового пізнання на певному етапі дослідження відповідного явища, а також потребою висвітлити той чи інший аспект;

3) прагнення спеціалістів до точності та зрозумілості, а також стислості висловлювання в процесі фахової комунікації, що зумовлює паралельне функціонування повних термінологічних одиниць і їхніх скорочених варіантів.

Аналізуючи терміни гастроентерології, ми об'єднали їх у синонімічні ряди на основі спільності позначуваного предмета чи явища. Залежно від кількості спеціальних номінацій, що вживаються для вираження одного й того самого поняття, терміни утворюють синонімічні пари та синонімічні трійки, а групи, що нараховують більше трьох одиниць, формують розширені синонімічні ряди: *Gordon-Syndrom – exsudative Enteropathie, Gastroparese – Magenatonie – Magenlehmung, diffuser Ösophagospasmus – idiopathischer Ösophagospasmus – Ösophaguskrampf – Barsony-Teschendorf-Syndrom*.

У результаті дослідження виявлено кілька видів синонімії в межах гастроентерологічної термінології. В основу класифікації покладено різні критерії, а саме: 1) ступінь фаховості терміна в межах вертикальної стратифікації мови медицини; 2) джерела походження термінологічного вокабуляру; 3) вид структурної організації терміна; 4) ступінь сучасності; 5) наявність / відсутність епоніму в складі термінологічної одиниці.

Характерна ознака фахових мов – їх внутрішня вертикальна організація. У мові медицини зарубіжні мовознавці диференціюють спеціальні найменування залежно від рівня їхньої фаховості та специфіки вживання, розрізняючи науково-технічні терміни (*termini technici*), терміни клінічної практики, тривіальні найменування, національні загальноновживані еквіваленти [8, 10, 12, 14, 18]. При цьому тривіальні й автохтонні німецькі назви функціонують як синоніми поряд із науковими, зазвичай латино-грецькими термінами. За В. Каспар, медичні синоніми – це «2 і більше терміни, тривіальні назви або терміно-елементи, які попри різну форму вираження позначають одне медичне явище» [8, с. 10]. Однак серед учених немає одностайної думки щодо тлумачення понять наукового терміна та тривіальної назви й співвіднесення їх із певними видами лексичних одиниць у межах термінологічної ієрархії. У нашому дослідженні беремо за основу стратифікаційну модель зразка «науково-технічний термін – тривіальна назва – загальноновживаний німецький еквівалент» [10, с. 29]. У галузі гастроентерології виокремлюємо латино-грецькі науково-технічні терміни, їхні німецькомовні еквіваленти та тривіальні термінологічні одиниці, до яких належать іншомовні запозичення, що наближені до норм німецької орфографії й граматики, а також терміни-гібриди. Усі види термінів функціонують у мові паралельно, утворюючи різні за обсягом синонімічні ряди: *Valva ileocaecalis – Ileozäkklappe; Ösophagus – Speiseröhre; Colica gastrica – Magenkolik; Hydrops abdominalis – Ascites – Aszites – Bauchwassersucht; Caecum – Typhlon – Zäkum – Blinddarm; Calculus feleus – Calculus biliaris – Cholelith – Gallenstein, Diarrhoea – Diarrhö – Durchfall; Colitis – Kolitis – Dickdarmkatarrh – Dickdarmentzündung*. Лексичні одиниці кожного ряду тотожні за змістом, але відрізняються за ступенем фаховості й специфікою комунікативного вживання. Наприклад, порівняємо функціонування дублетів *Ösophagus – Speiseröhre*:

«*Im sackartigen Ösophagusanteil kann das so genannte Kardiakarzinom entstehen, im tubulären Ösophagus das Adenokarzinom des Ösophagus. Im eigenen Krankengut haben 22 % der GERD-Patienten einen Barrett-Ösophagus...*» [15].

«*Oft wird dann eine Magenspiegelung gemacht, um herauszufinden, ob das Sodbrennen durch die Refluxerkrankung, also den Rückfluss von Magensäure in die Speiseröhre ausgelöst wird. Das ist die häufigste Ursache von Sodbrennen, aber es gibt aber auch andere Erkrankungen der Speiseröhre die solche Beschwerden verursachen*» [16].

Терміни класичного генезису репрезентують у медицині науково-академічний стиль мовлення, у той час як їхні німецькомовні еквіваленти притаманні науково-популярним текстам.

Неоднорідність лексичного складу терміносистеми гастроентерології зумовлює паралельне вживання різномовних термінів на позначення одного поняття. Вагому частку становлять терміни-гібриди – складні слова та словосполучення, утворені поєднанням запозичених і питомих німецьких компонентів, як-от: *Magen-Darm-Katarrh, Leberresektion, gastrointestinale Blutung*. Залежно від лексичного наповнення термінологічних одиниць у межах синонімічного ряду ми виокремлюємо в мові гастроентерології такі види синонімів:

1) паралельне вживання іншомовних та автохтонних німецьких термінів: *Ösophagus – Speiseröhre; Kolon – Dickdarm, Kolitis – Dickdarmentzündung, Emesis – Vomitus – Erbrechen, Calculus feleus – Cholelith – Gallenstein*. Німецькомовні еквіваленти – це часто словотвірні кальки класичних термінів. Порівняймо: *Aerophagie – Luftschlucken, Laparotomie – Bauchschnitt*;

2) паралельне функціонування кількох термінів, запозичених з однієї або різних мов: *Zonula occludens – tight junction; Bezoar – Gastrolith, Choledochuskarzinom – malignes Cholangiom, Chylaskos – Chyloperitoneum – Chylaszites*;

3) дієвість двох автохтонних німецьких термінів для позначення одного поняття: *Abwehrspannung* – *Bauchdeckenspannung*, *Rieder-Magenform* – *Hakenmagen*, *Stippchengallenblase* – *Erdbeergallenblase*, *Magenknurren* – *Bauchknurren*;

4) синонімія за участю термінів-гібридів, які вступають у синонімічні відношення між собою, а також із класичними та чисто німецькими термінами: *gastrointestinale Blutung* – *Magen-Darm-Blutung*, *Colica gastrica* – *Magenkolik*, *infektiöse Gastroenteritis* – *Magen-Darm-Katarrh* – *Darmgrippe*.

Термінологічні синоніми диференціюються також у структурному відношенні. У німецькомовній гастроентерології виявлено такі структурні типи синонімічних рядів:

1) однослівний термін – однослівний термін: *Abdomen* – *Bauch*, *Peritoneum* – *Bauchfell*, *Cholestase* – *Gallestauung*, *Laparotomie* – *Bauchschnitt*, *Zäkum* – *Typhlon* – *Blinddarm*, *Emesis* – *Vomitus* – *Erbrechen*;

2) однослівний термін – словосполучення: *Hämatemesis* – *Vomitus cruentus*, *malignes Lymphom* – *Lymphosarkom*, *Magengeschwür* – *Ulcus ventriculi*, *Chemolitholyse* – *pharmkologische Steinauflösung*, *Wanderleber* – *Hepar migrans*, *Adipositaschirurgie* – *bariatrische Chirurgie*, *Analabszess* – *periproktischer Abszess*, *Aszites* – *Hydrops abdominalis* – *Bauchwassersucht*, *Calculus biliaris* – *Cholelith* – *Gallenstein*;

3) словосполучення – словосполучення: *funktionelle Abdominalbeschwerden* – *funktionelles Magen-Darm-Syndrom*, *adherens junction* – *Zonula adherens*, *splenorenale Anastomose* – *splenoreneraler Shunt*, *Ductus biliaris* – *Ductus choledochus*.

Серед однослівних термінів значну частку становлять композити, що обумовлено схильністю як старогрецької, так і німецької мови до осново- та словоскладання. Лаконічна форма вираження дає можливість висвітлювати одночасно кілька ознак медичного явища. Натомість термінологічні словосполучення представлені меншою мірою.

Синонімічні зв'язки виникають також між сучасним терміном і застарілою назвою медичного поняття. Наприклад: *Hepatitis epidemica* (раніше) – *Hepatitis A*, *lupoides Hepatitis* (раніше) – *autoimmune Hepatitis*, *Barsony-Teschendorf-Syndrom* (раніше) – *diffuser Ösophagusspasmus*. Подібні явища зумовлені швидким розвитком гастроентерології як науки, відкриттям нових ознак і закономірностей певного медичного явища, що веде до появи відповідних термінологічних найменувань.

На окрему увагу в досліджуваному шарі спеціальних номінацій заслуговує явище епонімічної синонімії, тобто «функціонування кількох відмінних за формою вираження, але співвідносних із тим самим денотатом спеціальних знаків, у складі хоча б одного з яких наявний компонент-епонім» [3, с. 14]. У німецькій гастроентерологічній термінології виділяємо два основні види синонімічних відношень за участю епонімів:

а) між термінами, кожен із яких містить компонент-епонім: *Dubin-Jonson-Syndrom* – *Sprinz-Nelson-Syndrom*; *Dunbar-Syndrom* – *Harjola-Marable-Syndrom*, *Faber-Anämie* – *Kaznelson-Syndrom*;

б) між епонімічним терміном та його описово-кваліфікаційним еквівалентом: *artheriohepatische Dysplasie* – *Alagille-Syndrom*; *pankreatische Cholera* – *Verner-Morrison-Syndrom*; *Condyloma giganteum* – *Riesenkondylom* – *Buschke-Löwenstein-Tumor*.

Зазвичай, епоніми, на відміну від їх інтерпретаційних термінологічних синонімів, не відображають суті та ознак позначуваних медичних понять. Вони несуть лише культурно-історичну інформацію із вказівкою на дослідників певних явищ і тим самим увічнюють імена вчених-медиків.

Близьким до синонімії є явище варіантності. Як формальні варіанти одного терміна ми розглядаємо спільнокореневі термінологічні одиниці, що позначають тотожні поняття, але мають деякі відмінності на словотвірному, лексичному чи структурно-синтаксичному рівнях.

Синонімія в гастроентерологічній термінології на рівні варіантності є специфічною й має такі форми прояву:

1. Словотвірні варіанти терміна із синонімічними префіксами: *Anazidität* – *Inazidität*, *Antiperistaltik* – *Anisoperistaltik*, *Doppelkontrastmethode* – *Bikontrastmethode*.

2. Структурно-синтаксична варіантність: *Analabszess* – *perianaler Abszess*, *Anal fistel* – *Fistula ani*, *Dieulafoy-Ulcus* – *Ulcus Dieulafoy*, *Gastrokolonfistel* – *gastrokolische Fistel*, *Blindschlingensyndrom* – *Syndrom der blinden Schlinge*. Паралельне функціонування композитів як варіантів термінологічних словосполучень свідчить про тенденцію до мовної економії в науковій галузі.

3. Лексико-синтаксичні варіанти, у яких простежується міжмовна дублетність окремих компонентів термінологічних одиниць: *Ductus pancreaticus* – *Pankreasgang*, *nichtulzeröse Dyspepsie* – *Non-ulcer-Dyspepsie*, *Morbus Crohn* – *Crohn-Krankheit*.

4. Повна й коротка форми терміна: *perniziöse Anämie* – *Perniziosa*, *Shigellendysenterie* – *Shigellose*, *Echinokokkeninfektion* – *Echinokokkose*.

5. Повний термін і його аббревіатура: *hämolitisch-urämisches Syndrom – HUS, Magnetresonanzt-Cholangiographie – MRC, nichtalkoholische Steatohepatitis – NASH*.

У терміносистемі гастроентерології трапляються також розширені синонімічні ряди, у яких одночасно можуть бути представлені кілька типів синонімії, наприклад: *perniziöse Anämie – Perniziosa – Morbus Addison-Biermer – Addison-Anämie – Biermer-Anämie – Vitamin-B₁₂-Mangel-Anämie*. Наведені приклади термінологічних одиниць, що поєднують компоненти різних джерел походження, мають відмінності на структурному рівні, уключають епоніми й відрізняються за ступенем фаховості.

Висновки та перспективи подальшого дослідження. Німецькомовна гастроентерологічна термінологія відзначається різноманітністю синонімічних найменувань для позначення певних медичних понять. У синонімічних рядах, що диференціюються за кількістю термінологічних одиниць, представлені міжмовні дублети, різнорівневі структурні синоніми, лексичні одиниці різного ступеня фаховості. Закономірним явищем досліджуваної галузі є терміни-гібриди та назви з компонентом-епонімом. Термінологічна синонімія проявляється також на рівні словотвірної й лексико-синтаксичної варіантності терміна, паралельного функціонування його повної та короткої форми.

Проведений лінгвістичний аналіз підтверджує, що різнотипні синонімічні відношення є одним зі способів лексико-семантичної організації німецькомовної гастроентерологічної термінології як цілісної системи. Наявність кількох номінативних одиниць на позначення одного поняття свідчить про постійний розвиток фахової мови. Перспективним для подальшого дослідження вважаємо вивчення явищ антонімії, полісемії та омонімії в межах цієї терміносистеми.

Джерела та література

1. Вакуленко М. О. Проблема синонімії в природничих терміносистемах / М. О. Вакуленко // *Studia Linguistica*. – 2009. – Вип. 2. – С. 85–90.
2. Даниленко В. П. Русская терминология: Опыт лингвистического описания / В. П. Даниленко. – М. : Наука, 1977. – 246 с.
3. Дзюба М. К. Епоніми в українській науковій термінології : автореф. дис. ... канд. філол. наук : 10.02.01 / М. К. Дзюба ; Волин. нац. ун-т ім. Лесі Українки. – Луцьк, 2011. – 20 с.
4. Кочан І. М. Синонімія у термінології / І. М. Кочан // *Мовознавство*. – 1992. – № 3. – С. 32–34.
5. Кочан І. М. Варіанти і синоніми термінів з міжнародними компонентами / І. М. Кочан // *Вісник Нац. ун-ту «Львівська політехніка»*. – 2008. – № 620. – С. 14–19.
6. Лотте Д. С. Основы построения научно-технической терминологии / Д. С. Лотте. – М. : Изд-во АН СССР, 1961. – 158 с.
7. Федина Е. А. Синонимические отношения в медицинской терминологии / Е. А. Федина // *Вестник ИГЛУ*. – 2010. – № 3. – С. 188–194.
8. Caspar W. *Medizinische Terminologie : Lehr- und Arbeitsbuch* / Wolfgang Caspar. – Stuttgart ; New-York : Georg Thieme Verlag, 2007. – 240 S.
9. Duden : das Fremdwörterbuch / hrsg. v. Wiss. Rat d. Dudenred. ; bearb. v. U. Kraif [u. a.]. – 8. Aufl., neu bearb. und erweitert. – Mannheim ; Leipzig ; [u. a.] : Duden, 2005. – 1104 S.
10. Duden : Wörterbuch medizinischer Fachbegriffe / hrsg. v. Wiss. Rat d. Dudenred. ; bearb. v. M. Bauer [u. a.]. – 8. Aufl., überarb. und ergänzt. – Mannheim ; Leipzig [u. a.] : Duden, 2007. – 862 S.
11. Fraas C. *Lexikalisch-semantische Eigenschaften von Fachsprachen* / Claudia Fraas // *Fachsprachen. Languages for Special Purposes. Ein internationales Handbuch zur Fachsprachenforschung und Terminologiewissenschaft. An International Handbook of Special-Language and Terminology Research* / hrsg. v. L. Hoffmann, H. Kalverkämper, H. E. Wiegand. – Bd.1. – Berlin ; New York : de Gruyter, 1998. – S. 428–438.
12. Fluck H.-R. *Fachdeutsch in Naturwissenschaft und Technik: Einführung in die Fachsprachen und die Didaktik/Methodik des fachorientierten Fremdsprachenunterrichts (Deutsch als Fremdsprache)* / Hans-Rüdiger Fluck ; unter Mitarb. von Jü Jianhua. – 2. Aufl. neu bearb. – Heidelberg : Groos, 1997. – 361 S.
13. Ickler T. *Die Disziplinierung der Sprache. Fachsprachen in unserer Zeit* / Theodor Ickler. – Tübingen : Narr, 1997. – 438 S.
14. Lippert H. *Fachsprache Medizin* / Herbert Lippert // *Interdisziplinäres deutsches Wörterbuch in der Diskussion* / hrsg. v. H. Henne, W. Mentrup, D. Möhn, H. Weinrich. – Düsseldorf, 1978. – S. 86–101.
15. Riegler M. *Neues zum Management des Barrett-Ösophagus* / M. Riegler, G. Prager, J. Zacher // *Journal für Gastroenterologische und Hepatologische Erkrankungen* [Electronic resource]. – Mode of access : <http://www.kup.at/kup/pdf/10031.pdf#search='CLE'>
16. SPIEGEL ONLINE [Electronic resource]. – Mode of access : <http://www.spiegel.de/gesundheit/ernaehrung/sodbrennen-fett-ballaststoffe-knoblauch-koennen-ausloesern-a-1008743-druck.html>
17. Weinrich H. *Formen der Wissenschaftssprache* / Harald Weinrich // *Akademie der Wissenschaften zu Berlin. Jahrbuch*. – Berlin ; New York, 1989. – S. 119–158.

18. Wiese I. Fachsprache der Medizin. Eine linguistische Analyse (Linguistische Studien) / Ingrid Wiese. – Leipzig : VEB Verlag Enzyklopädie, 1984. – 144 S.
19. Wüster E. Einführung in die allgemeine Terminologielehre und terminologische Lexikographie / Eugen Wüster ; mit einem Vorw. v. Richard Baum. – 3. Aufl. – Bonn : Romanistischer Verlag, 1991. – 236 S.

Бондарь Наталия. Типология синонимических отношений терминов гастроэнтерологии в немецком языке. В статье рассматривается явление синонимии в системе гастроэнтерологии современного немецкого языка. В германистике язык этой отрасли исследуется впервые. Определено понятие термина-синонима. Проанализированы причины возникновения параллельных названий в области гастроэнтерологии. Термины сгруппированы в синонимические ряды на основе общего обозначаемого понятия, выделены критерии определения типов синонимических связей между ними. Отношения синонимии в немецкой гастроэнтерологической терминологии объединяют названия разной степени профессионализма, термины-дубликаты, лексические единицы разной структуры, устаревшие и современные названия, а также термины с компонентом-эпонимом. Проанализировано явление синонимии на уровне формальной вариантности терминологических единиц. На примере профессионального языка гастроэнтерологии доказано, что параллельное употребление разных названий для обозначения одного специализированного понятия есть закономерным явлением в немецкой медицине. Определены перспективы дальнейшего исследования лексико-семантической организации терминологической системы гастроэнтерологии в немецком языке.

Ключевые слова: термины-синонимы, синонимический ряд, технические термины, тривиальные названия, дубликаты, термины-гибриды, структурные синонимы, формальные варианты.

Bondar Natalia. Typology of Synonymous Relations of the Terms of Gastroenterology in German. The phenomenon of synonymy in the system of gastroenterological terms of modern German language was considered in the article. In Germanistics the professional language of this industry is investigated at first. The concept synonym-term was identified. The reasons of appearance of the parallel titles in the field of gastroenterology were analyzed. Terms were combined in the rows which are based on community of the marked concept and were selected criteria to determine the types of synonymous relations between them. Relations of synonymy in German gastroenterological terminology are related to names of different degree of professionalism, term-doublets, lexical units of different structures, old and modern names and terms with components-eponyms. Also the phenomenon of synonymy at the level of formal variation of terminological units was analyzed. Using the professional language of Gastroenterology was proved that parallel use of different names for designation of a specialized concept is a natural phenomenon in German medicine. The prospects for further research of lexical-semantic organization of gastroenterological terminology in German were identified.

Key words: terms-synonyms, synonymous row, technical terms, trivial names, doublets, terms-hybrids, structural synonyms, formal variants.

Стаття надійшла до редколегії
29.03.2016 р.

УДК 811.112.2'37:641.5

Аміралі Гусейнов

Структурно-семантичний аналіз кулінарних термінів (на матеріалі німецької мови)

У статті проведено структурно-семантичний аналіз кулінарних термінів на матеріалі сучасної німецької мови, виявлено засоби утворення нових лексичних одиниць, а також окремих структур і моделей кулінарної термінології у її сучасному стані, досліджено типи й фактор продуктивності в межах кулінарної терміносистеми. Упродовж вивчення фактичного матеріалу здійснено тематичну диференціацію кулінарних термінів. При цьому велику увагу приділено аналізу словотвірної структури вже створених слів, що значною мірою допомагає адекватному сприйняттю словотворчих процесів і створенню нових слів у процесі мовлення з одиниць мови. Окрім того, проаналізовано кулінарні терміни з погляду мотиваційних ознак їхньої семантики в межах різних тематичних груп і виявлено їхні мотиваційні ознаки.

Ключові слова: термін, терміносистема, словотворчі афікси, структурний тип, морфема, тематичний ряд.

© Гусейнов А., 2016